

บันทึกท้ายพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘

ความเป็นมา

ในสมัยคณะรัฐมนตรีที่มี จอมพล ถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี ประกาศใช้พระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักร พ.ศ. ๒๕๑๔ เนื่องจากเห็นสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนเครื่องจักรเพื่อให้เครื่องจักรเป็นสังหาริมทรัพย์ที่สามารถจดทะเบียนจำนองและทำนิติกรรมอื่นได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมแห่งพระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักร พ.ศ. ๒๕๑๔ อีก ๒ ครั้ง ในสมัยคณะรัฐมนตรีที่มี พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี โดยประกาศใช้พระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๐ ให้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิเจ้าของเครื่องจักรในการอุทธรณ์อำนาจนายทะเบียนเพิกถอนหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องจักร อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายนี้ การออกใบแทนหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องจักรและเรื่องการย้ายเครื่องจักรออกไปนอกสถานที่ตั้ง และปรับปรุงบทกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนและอัตราค่าธรรมเนียม และในสมัยคณะรัฐมนตรีที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศใช้พระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยแก้ไขเพิ่มเติมให้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดให้เอกชนเป็นผู้ตรวจสอบเครื่องจักรที่จะจดทะเบียนกรรมสิทธิ์แทนพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อลดภาระของพนักงานเจ้าหน้าที่ และลดภาระของเจ้าของเครื่องจักรโดยเลิกการแจ้งย้ายเครื่องจักรภายในบริเวณสถานที่ประกอบกิจการอุตสาหกรรมและเพิ่มบทกำหนดโทษในกรณีที่ดินบุคคลเป็นผู้กระทำความผิดด้วย รวมถึงปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน

ดังนั้น กฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนเครื่องจักรที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน คือ พระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักร พ.ศ. ๒๕๑๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติมอีก ๒ ฉบับ ตามลำดับดังต่อไปนี้

๑. พระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักร พ.ศ. ๒๕๑๔

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๘ ตอนที่ ๔๔ วันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๑๔ หน้า ๒๔๖

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๑๔ เป็นต้นไป

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่ปัจจุบันการจำนองเครื่องจักรไม่อาจกระทำได้ตามนัยแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพราะเครื่องจักรมิใช่สังหาริมทรัพย์ซึ่งได้จดทะเบียนไว้แล้วตามกฎหมาย จึงสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนเครื่องจักรขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมนำเครื่องจักรที่ได้จดทะเบียนแล้วไปจำนองได้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมมีเงินทุนสำหรับดำเนินกิจการเพิ่มมากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์แก่การพัฒนาประเทศในด้านอุตสาหกรรม

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักร พ.ศ. ๒๕๑๔ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๑๗ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. กำหนดบทนิยามความหมายสำคัญ ๆ (มาตรา ๓)

“เครื่องจักร” หมายความว่า สิ่งที่ประกอบด้วยชิ้นส่วนหลายชิ้นสำหรับใช้ก่อกำเนิดพลังงาน เปลี่ยน หรือแปลงสภาพพลังงาน หรือส่งพลังงาน ทั้งนี้ด้วยกำลังน้ำ ไอน้ำ เชื้อเพลิง ลม ก๊าซ ไฟฟ้า หรือพลังงานอื่นอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน และหมายความรวมถึงเครื่องอุปกรณ์ ไฟลิวล ปุลเล สายพาน เพลา เกียร์ หรือสิ่งอื่นที่ทำงานสนองกัน

“เจ้าของ” หมายความว่า ผู้ถือกรรมสิทธิ์

“จดทะเบียนเครื่องจักร” หมายความว่า การจดทะเบียนกรรมสิทธิ์เครื่องจักรและหรือการจดทะเบียนนิติกรรมอื่นเกี่ยวกับเครื่องจักรในภายหลัง

๒. เครื่องจักรใดที่จะจดทะเบียนกรรมสิทธิ์ได้ตามพระราชบัญญัตินี้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และเมื่อได้จดทะเบียนกรรมสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้แล้วให้ถือว่าเป็นสิ่งสาริมทรัพย์ที่อาจจำนองได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทั้งนี้ ให้นุโลมนำบทบัญญัติ มาตรา ๑๒๙๙ มาตรา ๑๓๐๐ และมาตรา ๑๓๐๑ มาใช้บังคับ (มาตรา ๔ และมาตรา ๕)

๓. เจ้าของเครื่องจักรที่ประสงค์จดทะเบียนเครื่องจักรให้ยื่นคำขออนุญาตนายทะเบียน (นายทะเบียนเครื่องจักรกลาง หรือนายทะเบียนเครื่องจักรประจำจังหวัด แล้วแต่กรณี) ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา ๓ และมาตรา ๖)

๔. ให้จัดตั้งสำนักงานทะเบียนเครื่องจักรกลางขึ้นในกระทรวงอุตสาหกรรม มีอำนาจหน้าที่ในการจดทะเบียนเครื่องจักรทุกจังหวัดและมีหน้าที่ควบคุมสำนักงานทะเบียนเครื่องจักรประจำจังหวัดที่จะได้จัดตั้งขึ้นให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยรัฐมนตรีกระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจออกประกาศในราชกิจจานุเบกษา จัดตั้งสำนักงานเครื่องจักรประจำจังหวัดให้มีอำนาจหน้าที่ในการจดทะเบียนเครื่องจักรในจังหวัดนั้น หรือจะให้ มีอำนาจหน้าที่ในจังหวัดอื่นใดก็ได้ และให้มีนายทะเบียนเครื่องจักรกลางและนายทะเบียนเครื่องจักรประจำจังหวัด โดยให้นายทะเบียนเครื่องจักรกลางมีหน้าที่ควบคุมสำนักงานทะเบียนเครื่องจักรประจำจังหวัดด้วย ทั้งนี้ ให้นายทะเบียนเครื่องจักรกลางและนายทะเบียนเครื่องจักรประจำจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการจดทะเบียนเครื่องจักร ส่วนหลักเกณฑ์ วิธีการและแบบในการจดทะเบียนตลอดจนการประทับหรือทำเครื่องหมายการจดทะเบียนไว้ที่เครื่องจักรและการออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องจักรให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา ๗ และมาตรา ๘)

๕. การดำเนินการจดทะเบียนกรรมสิทธิ์เครื่องจักร พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสอบถามข้อเท็จจริง และให้ผู้ขอจดทะเบียนส่งเอกสารหลักฐานหรือนำบุคคลมาให้ถ้อยคำได้ตามความจำเป็น แต่ถ้ามีกรณีเป็นที่ควรเชื่อได้ว่าการขอจดทะเบียนนั้นไม่ถูกต้อง นายทะเบียนอาจปฏิเสธการขอจดทะเบียนนั้นได้โดยแจ้งเป็นหนังสือแก่ผู้ขอจดทะเบียน เมื่อการขอจดทะเบียนนั้นเป็นการถูกต้องให้นายทะเบียนออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องจักรให้ ถ้าหากหนังสือสำคัญดังกล่าวสูญหาย หรือถูกทำลายผู้ถือหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนยื่นคำขอรับใบแทนต่อนายทะเบียน (มาตรา ๙ และมาตรา ๑๐)

๖. กรณีการย้ายเครื่องจักรซึ่งได้จดทะเบียนกรรมสิทธิ์แล้ว มีดังนี้ (มาตรา ๑๑)

๖.๑ กรณีย้ายเครื่องจักรไปจากที่ตั้งเดิมแต่ยังอยู่ภายในอำนาจหน้าที่ของสำนักงานทะเบียนเดียวกัน ให้เจ้าของเครื่องจักรแจ้งเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนท้องที่ที่จดทะเบียนไว้ โดยแจ้งวันที่จะย้ายเครื่องจักรเสร็จ พร้อมนำหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนและแผนผังรายการที่จะย้ายเครื่องจักรนั้นให้นายทะเบียนตรวจสอบ เมื่อได้ย้ายเสร็จแล้วให้แก้ไขทะเบียนให้ถูกต้อง

๖.๒ กรณีย้ายเครื่องจักรไปอยู่ ณ ที่ตั้งใหม่ภายในอำนาจหน้าที่ของสำนักงานทะเบียนต่างแห่งกัน เจ้าของเครื่องจักรต้องแจ้งนายทะเบียนท้องที่ที่ได้จดทะเบียนเครื่องจักร และให้นายทะเบียนท้องที่ดังกล่าว

แจ้งไปยังนายทะเบียนท้องที่ที่เครื่องจักรนั้นจะย้ายไปตั้งใหม่ แล้วให้นายทะเบียนออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องจักรให้ใหม่

๖.๓ ในการย้ายเครื่องจักรที่ได้จดทะเบียนจำนองไว้แล้ว ให้เจ้าของเครื่องจักรนำหนังสือยินยอมของผู้รับจำนองมาแสดงต่อนายทะเบียนและให้ถือว่าเครื่องจักรที่ย้ายไปนั้นยังติดสิทธิจำนองสืบเนื่องกันไปด้วย

๗. ในกรณีที่เครื่องจักรที่ได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้แล้วได้มีการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญไปจากรายการที่ได้จดทะเบียนไว้ ให้ผู้ถือหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเกี่ยวกับเครื่องจักรนำหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนมาขอจดทะเบียนใหม่ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ที่มีการเปลี่ยนแปลง แต่ถ้าการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวของเครื่องจักรที่ได้จดทะเบียนจำนองไว้แล้ว ให้เจ้าของเครื่องจักรนำหนังสือยินยอมของผู้รับจำนองมาแสดงต่อนายทะเบียน และให้ถือว่าทรัพย์สินที่ได้เปลี่ยนแปลงไปนั้นเป็นทรัพย์สินจำนองแทนที่ทรัพย์สินเดิม (มาตรา ๑๒)

๘. ในกรณีไถ่ถอนการจำนองหรือการขายฝากซึ่งเครื่องจักรที่ได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว ให้เจ้าของหรือผู้ขายฝากซึ่งเครื่องจักรนำหลักฐานแสดงการไถ่ถอนดังกล่าว พร้อมกับหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องจักรมาขอจดทะเบียนไถ่ถอนต่อนายทะเบียนที่ได้ออกหนังสือสำคัญฯ และเมื่อนายทะเบียนตรวจถูกต้องแล้วให้จดลงในหนังสือสำคัญฯ ให้ปรากฏการไถ่ถอนนั้น (มาตรา ๑๓)

๙. ผู้ใด เมื่อได้เสียค่าธรรมเนียมแล้ว ชอบที่จะตรวจเอกสารซึ่งนายทะเบียนเก็บรักษาไว้ได้ หรือจะขอคัดสำเนาเอกสารฉบับใด ๆ พร้อมด้วยคำรับรองว่าถูกต้องมอบให้ก็ได้ (มาตรา ๑๔)

๑๐. กำหนดโทษสำหรับกรณีฝ่าฝืนมาตรา ๑๑ (ย้ายเครื่องจักรโดยไม่แจ้งต่อนายทะเบียน) หรือมาตรา ๑๒ (เปลี่ยนแปลงสาระสำคัญไปจากรายการที่ได้จดทะเบียนไว้แล้วไม่แจ้งต่อนายทะเบียน) ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท (มาตรา ๑๕) แต่ถ้าหากการฝ่าฝืนในกรณีดังกล่าวเป็นเครื่องจักรที่ได้จดทะเบียนจำนองไว้แล้วและการกระทำนั้นเป็นโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้รับจำนองผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๑๖)

๒. พระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๐

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๔ ตอนที่ ๒๖๙ ฉบับพิเศษ วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๓๐ หน้า ๑๑

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๓๐ เป็นต้นไป

เหตุผลในการประกาศใช้

เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนเครื่องจักรในปัจจุบันไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิเจ้าของเครื่องจักรในการอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียน อานาจนายทะเบียนเพิกถอนหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องจักร และอานาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบเกี่ยวกับการปฏิบัติการตามกฎหมายนี้ สมควรกำหนดให้มีบทบัญญัติในกรณีดังกล่าวเพื่อให้การบังคับการตามกฎหมายนี้เป็นไปโดยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนี้สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเรื่องการออกใบแทนหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องจักรและเรื่องการย้ายเครื่องจักรออกไปนอกสถานที่ตั้งให้ชัดเจนและถูกต้องตรงกับทางปฏิบัติยิ่งขึ้น รวมทั้งสมควรปรับปรุงบทกำหนดโทษและอัตราค่าธรรมเนียมให้เหมาะสมแก่กาลสมัยด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๐ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๑๐ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. เพิ่มมาตรา ๙ ทวิ มาตรา ๙ ตริ และมาตรา ๙ จัตวาแห่งพระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักร พ.ศ. ๒๕๑๔ (มาตรา ๓)

๑.๑ เจ้าของเครื่องจักร มีสิทธิอุทธรณ์ของเป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีภายใน ๖๐ วันในกรณีที่นายทะเบียน ปฏิเสธการจดทะเบียนกรรมสิทธิ์เครื่องจักร ทั้งนี้ การยื่นอุทธรณ์ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

๑.๒ นายทะเบียนมีอำนาจสั่งเพิกถอนหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องจักรเมื่อปรากฏว่า การออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องจักรได้กระทำไปโดยสำคัญผิดในสาระสำคัญ หรือปรากฏ ในภายหลังว่าเอกสารที่นำมาประกอบการพิจารณาจดทะเบียนไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง หรือข้อเท็จจริง อันเป็นสาระสำคัญในการจดทะเบียนได้เปลี่ยนแปลงไป โดยให้นายทะเบียนแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของ เครื่องจักรหรือผู้มีส่วนได้เสียทราบเพื่อให้โอกาสคัดค้านภายใน ๖๐ วันถ้าไม่มีการคัดค้านจากบุคคลดังกล่าว ภายใน ๖๐ วันให้ถือว่าไม่มีการคัดค้าน หากมีการคัดค้านให้นายทะเบียนพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๑๕ วัน และหากไม่เห็นชอบกับการคัดค้านให้นายทะเบียนสั่งเพิกถอนหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องจักรนั้น และแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้คัดค้านทราบ แต่หากในกรณีที่ผู้คัดค้านไม่เห็นด้วยกับการสั่งเพิกถอนหนังสือแสดงการ จดทะเบียนดังกล่าว ผู้คัดค้านมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีภายใน ๖๐ วัน

๑.๓ ในกรณีที่มีการอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรี ให้รัฐมนตรีพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วันนับแต่ วันที่ได้รับอุทธรณ์ แต่ถ้ามีเหตุจำเป็นขยายระยะเวลาได้อีก ๓๐ วัน และคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

๒. กำหนดในกรณีที่หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องจักรสูญหาย ถูกทำลายหรือชำรุด ผู้ถือหนังสือสำคัญดังกล่าวต้องยื่นคำขอรับใบแทนต่อนายทะเบียนที่ออกหนังสือสำคัญนั้นตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา ๔ แก้ไขมาตรา ๑๐)

๓. กำหนดกรณีการย้ายเครื่องจักรซึ่งได้จดทะเบียนไว้แล้วออกไปนอกบริเวณสถานที่ประกอบกิจการ อุตสาหกรรมที่ได้ระบุไว้ในหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องจักร โดยไม่บังคับกับการย้ายเครื่องจักร ซึ่งเป็นปกติวิสัยในการทำงาน (มาตรา ๕ แก้ไขมาตรา ๑๑)

๓.๑ กรณีย้ายเครื่องจักรออกไปติดตั้ง ณ สถานที่แห่งใหม่ ให้เจ้าของเครื่องจักรแจ้งเป็นหนังสือ ต่อนายทะเบียนก่อนวันย้ายไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน และการย้ายเครื่องจักรที่ได้จดทะเบียนจำนองไว้แล้วให้แสดง หนังสือยินยอมของผู้รับจำนองต่อนายทะเบียนด้วยและให้ถือว่าเครื่องจักรที่ย้ายไปนั้นยังติดสิทธิจำนอง สืบเนื่องไปด้วย

๓.๒ กรณีย้ายเป็นการชั่วคราวไม่เกิน ๓๐ วัน ให้แจ้งเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนก่อนวันย้าย ไม่น้อยกว่า ๗ วันและแจ้งสถานที่ที่จะย้ายเครื่องจักรนั้นไปติดตั้งด้วย ส่วนการขอขยายระยะเวลาเป็นไปตาม พระราชบัญญัตินี้กำหนดซึ่งนายทะเบียนมีอำนาจอนุญาตให้ขยายระยะเวลาได้ตามที่เห็นสมควรแต่ไม่เกิน คราวละ ๓๐ วัน

๔. เพิ่มมาตรา ๑๓ ทวิ และมาตรา ๑๓ ตริ แห่งพระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักร พ.ศ. ๒๕๑๔ (มาตรา ๖)

๔.๑ กรณีเครื่องจักรใดที่ได้จดทะเบียนไว้ตามพระราชบัญญัตินี้สูญหาย ให้เจ้าของเครื่องจักร แจ้งเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนภายใน ๑๕ วันและนายทะเบียนมีอำนาจสั่งเพิกถอนหนังสือสำคัญแสดง การจดทะเบียนเครื่องจักรนั้นได้ แต่ถ้าเครื่องจักรนั้นจดทะเบียนจำนองไว้ นายทะเบียนจะสั่งเพิกถอนหนังสือ สำคัญฯ ได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมจากผู้รับจำนอง ทั้งนี้ ในกรณีเครื่องจักรถูกทำลายหรือชำรุดจนไม่สามารถ ใช้การได้ให้นายทะเบียนจดแจ้งสภาพเครื่องจักรนั้นไว้และมีหนังสือแจ้งผู้รับจำนองทราบ

๔.๒ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในอาคารสถานที่อันเป็นที่ตั้งของเครื่องจักรที่ได้จดทะเบียน เครื่องจักรตามพระราชบัญญัตินี้ในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตกเพื่อตรวจสอบเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

๕. เจ้าของเครื่องจักรผู้ใดย้ายเครื่องจักรที่ได้จดทะเบียนไว้แล้วออกไปนอกบริเวณสถานที่ประกอบกิจการอุตสาหกรรมเพื่อนำไปติดตั้ง ณ สถานที่ประกอบกิจการอุตสาหกรรมแห่งใหม่หรือไปเก็บไว้ในสถานที่อื่น โดยไม่แจ้งให้นายทะเบียนทราบ หรือมิได้ย้ายเครื่องจักรให้ตรงตามแผนผังรายการเครื่องจักรที่นายทะเบียนเห็นชอบ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาทหรือวันละ ๕๐๐ บาทนับแต่วันที่ไม่ปฏิบัติตาม สุดแต่จำนวนใดจะสูงกว่ากัน (มาตรา ๗ แก้ไขมาตรา ๑๕)

๖. เพิ่มมาตรา ๑๕ ทวิ มาตรา ๑๕ ตริ มาตรา ๑๕ จัตวา และมาตรา ๑๕ เบญจ แห่งพระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักร พ.ศ. ๒๕๑๔ โดยกำหนดบทลงโทษสำหรับกรณีที่เจ้าของเครื่องจักรย้ายเครื่องจักรออกไปนอกบริเวณสถานที่ประกอบกิจการอุตสาหกรรมเป็นการชั่วคราว หรือกรณีย้ายเครื่องจักรจากที่ตั้งเดิมไปติดตั้ง ณ ที่ตั้งใหม่ภายในบริเวณสถานที่ประกอบกิจการอุตสาหกรรมโดยไม่แจ้งเป็นหนังสือต่อนายทะเบียน (มาตรา ๘)

๓. พระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๘๒ ก วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๘ หน้า ๒๓

วันเริ่มใช้บังคับ เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่พระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักร พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว บทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน สมควรเพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดให้เอกชนเป็นผู้ตรวจสอบเครื่องจักรที่จะจดทะเบียนกรรมสิทธิ์แทนพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อลดภาระของพนักงานเจ้าหน้าที่ และลดภาระของเจ้าของเครื่องจักรโดยยกเลิกการแจ้งย้ายเครื่องจักรภายในบริเวณสถานที่ประกอบกิจการอุตสาหกรรม นอกจากนี้สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้องโดยเพิ่มบทกำหนดโทษในกรณีที่นิติบุคคลเป็นผู้กระทำความผิดด้วย และปรับปรุงบัญชีอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัตินี้ให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๑๐ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. กำหนดให้เอกชนเป็นผู้ตรวจสอบเครื่องจักรที่จะจดทะเบียนกรรมสิทธิ์ แทนพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยมีมาตรการควบคุม เพื่อให้การตรวจสอบมีมาตรฐาน (มาตรา ๓ เพิ่มความเป็นมาตรา ๘/๑ มาตรา ๘/๒ มาตรา ๘/๓ มาตรา ๘/๔ มาตรา ๘/๕ มาตรา ๘/๖ มาตรา ๘/๗ มาตรา ๘/๘ และมาตรา ๘/๙) ดังนี้

๑.๑ กำหนดให้เครื่องจักรที่จะจดทะเบียนกรรมสิทธิ์เครื่องจักรต้องผ่านการตรวจสอบจากพนักงานเจ้าหน้าที่หรือจากผู้ตรวจสอบเครื่องจักรเอกชนซึ่งได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๘/๒ ส่วนหลักเกณฑ์

และวิธีการตรวจสอบเครื่องจักร การจัดทำรายงานผลการตรวจสอบเครื่องจักรและมาตรฐานการปฏิบัติงานการตรวจสอบเครื่องจักรให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา ๓ เพิ่มความเป็นมาตรา ๘/๑)

๑.๒ กำหนดให้ผู้ตรวจสอบเครื่องจักรเอกชนตามมาตรา ๘/๑ ต้องได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนเครื่องจักรกลางตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา ๓ เพิ่มความเป็นมาตรา ๘/๒) โดยใบอนุญาตมีอายุถึงวันสิ้นปีปฏิทินแห่งปีที่สามนับแต่ปีที่ออกใบอนุญาตและให้ใช้กับผู้ได้รับใบอนุญาตที่ระบุชื่อไว้ในใบอนุญาตเท่านั้น เมื่อใบอนุญาตหมดอายุ ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตซึ่งประสงค์จะต่ออายุใบอนุญาตยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตต่อนายทะเบียนเครื่องจักรกลางก่อนวันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง และเมื่อได้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตแล้วให้เป็นผู้ตรวจสอบเครื่องจักรเอกชนต่อไปได้จนกว่าจะได้รับแจ้งคำสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต (มาตรา ๓ เพิ่มความเป็นมาตรา ๘/๓) และในกรณีที่ใบอนุญาตสูญหาย ถูกทำลายหรือชำรุดในสาระสำคัญ ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตต่อนายทะเบียนเครื่องจักรกลางภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับทราบการสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญดังกล่าวตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา ๓ เพิ่มความเป็นมาตรา ๘/๔)

๑.๓ กำหนดมาตรการควบคุมผู้ตรวจสอบเครื่องจักรเอกชนให้ปฏิบัติตามกฎหมาย โดยการพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต (มาตรา ๓ เพิ่มความเป็นมาตรา ๘/๕ มาตรา ๘/๖ มาตรา ๘/๗ มาตรา ๘/๘ และมาตรา ๘/๙) ดังนี้

๑) กำหนดให้ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ตรวจสอบเครื่องจักรเอกชน ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นายทะเบียนเครื่องจักรกลางเตือนเป็นหนังสือให้ผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด หากผู้ได้รับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามหนังสือภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้นายทะเบียนเครื่องจักรกลางมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้ครั้งละไม่เกิน ๙๐ วัน โดยในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตผู้ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตจะทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบเครื่องจักรเอกชนไม่ได้ (มาตรา ๓ เพิ่มความเป็นมาตรา ๘/๕)

๒) กำหนดให้นายทะเบียนเครื่องจักรกลางมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตเป็นผู้ตรวจสอบเครื่องจักรเอกชน เมื่อปรากฏว่าผู้ได้รับใบอนุญาต

(๑) เคยถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตแล้วฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) กระทำความผิดตามมาตรา ๑๔/๑ (ฐานโดยทุจริตหรือจงใจจัดทำรายงานผลการตรวจสอบเครื่องจักรอันเป็นเท็จ) ทั้งนี้ ผู้ถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตจะขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ตรวจสอบเครื่องจักรเอกชนอีกไม่ได้จนกว่าจะพ้น ๓ ปี นับแต่วันที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาต (มาตรา ๓ เพิ่มความเป็นมาตรา ๘/๖) การสั่งพักใช้ใบอนุญาตและการสั่งเพิกถอนใบอนุญาตดังกล่าว ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา ๓ เพิ่มความเป็นมาตรา ๘/๗)

๓) กำหนดให้การเตือนหรือการสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา ๘/๕ หรือการเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา ๘/๖ ไม่เป็นเหตุลบล้างการกระทำความผิดที่มีโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๓ เพิ่มความเป็นมาตรา ๘/๘)

๑.๔ กำหนดให้ในกรณีที่นายทะเบียนเครื่องจักรกลางมีคำสั่งไม่อนุญาตเป็นผู้ตรวจสอบเครื่องจักรเอกชน ไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต พักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาต ให้ผู้ถูกคำสั่งมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าวแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ การยื่นอุทธรณ์ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมกำหนด และ

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙ จัตวา มาใช้บังคับแก่การพิจารณาอุทธรณ์ของรัฐมนตรีโดยอนุโลม กล่าวคือ ให้รัฐมนตรีพิจารณาอุทธรณ์พิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นให้ขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ได้อีก ๓๐ วัน หากรัฐมนตรีไม่มีคำวินิจฉัยภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้ถือว่าอุทธรณ์ฟังขึ้น และคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด (มาตรา ๓ เพิ่มความเป็นมาตรา ๘/๙)

๒. การยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการแจ้งย้ายเครื่องจักรภายในบริเวณสถานที่ประกอบกิจการอุตสาหกรรม (มาตรา ๔ ยกเลิกความในวรรคห้าและแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหกของมาตรา ๑๑ โดยจะเป็นวรรคห้าใหม่)

อนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ให้คำอธิบายไว้ในบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... คือ (๑) ร่างมาตรา ๔ บัญญัติให้ยกเลิกความในวรรคห้าและวรรคหกของมาตรา ๑๑ ซึ่งการยกเลิกความในวรรคห้าของมาตรา ๑๑ มีผลให้การย้ายเครื่องจักรภายในบริเวณสถานที่ประกอบกิจการอุตสาหกรรมไม่ต้องแจ้งให้นายทะเบียนทราบ เพื่อความสะดวกแก่การประกอบกิจการที่มีความจำเป็นต้องเคลื่อนย้ายเครื่องจักรภายในบริเวณสถานที่ประกอบกิจการอุตสาหกรรมของตนและไม่เป็นภาระแก่เจ้าของเครื่องจักรที่ต้องมาแจ้งและทำการแก้ไขเอกสารทางทะเบียนทุกครั้งที่มีการเคลื่อนย้ายเครื่องจักรภายในบริเวณสถานที่ประกอบกิจการอุตสาหกรรม และ (๒) สำหรับความในวรรคหกของมาตรา ๑๑ ร่างมาตรา ๔ ให้ใช้ความใหม่แทนโดยจะเป็นวรรคห้าใหม่ซึ่งบัญญัติถึงข้อยกเว้นที่ไม่ต้องแจ้งการเคลื่อนย้ายเครื่องจักรให้นายทะเบียนทราบสำหรับกรณีการย้ายเครื่องจักรอันเป็นปกติวิสัยในการทำงานหรือการประกอบกิจการ ซึ่งต้องเคลื่อนย้ายภายในบริเวณสถานที่ประกอบกิจการอุตสาหกรรม เพื่อให้ครอบคลุมถึงการย้ายเครื่องจักรอันเป็นปกติวิสัยในการประกอบกิจการด้วย มิใช่จำกัดเฉพาะการทำงานของเครื่องจักร และระบุให้ชัดเจนถึงการเคลื่อนย้ายว่าต้องเคลื่อนย้ายภายในสถานที่ประกอบกิจการอุตสาหกรรมเท่านั้น

๓. ปรับปรุงบทกำหนดโทษตามพระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักร พ.ศ. ๒๕๑๔ ดังนี้

๓.๑ เพิ่มบทกำหนดโทษสำหรับผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ตรวจสอบเครื่องจักรเอกชน ตามมาตรา ๘/๒ ซึ่งกระทำการโดยทุจริตหรือจงใจจัดทำรายงานผลการตรวจสอบเครื่องจักรอันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๓.๒ เพิ่มบทกำหนดโทษสำหรับผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ตรวจสอบเครื่องจักรเอกชน ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘/๔ วรรคหนึ่ง กล่าวคือ ไม่มายื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตต่อนายทะเบียนในกรณีที่ใบอนุญาตสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับทราบการสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท (มาตรา ๕ เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๔/๑)

๓.๓ แก้ไขเพิ่มเติมบทกำหนดโทษเกี่ยวกับการย้ายเครื่องจักร คือ เจ้าของเครื่องจักรผู้ใดย้ายเครื่องจักรที่ได้จดทะเบียนไว้แล้วออกไปนอกบริเวณที่ประกอบกิจการอุตสาหกรรม โดยไม่แจ้งให้นายทะเบียนทราบหรือมิได้ย้ายเครื่องจักรให้ตรงตามแผนผังรายการเครื่องจักรที่นายทะเบียนเห็นชอบ ตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง หรือวรรคสอง หรือย้ายเครื่องจักรที่ได้จดทะเบียนไว้แล้วออกไปนอกบริเวณสถานที่ประกอบกิจการอุตสาหกรรมชั่วคราว โดยไม่แจ้งให้นายทะเบียนทราบ ตามมาตรา ๑๑ วรรคสี่ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทและปรับอีกไม่เกินวันละห้าร้อยบาทตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง (มาตรา ๖ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕ ทวิ)

๓.๔ ปรับปรุงอัตราโทษปรับสำหรับการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๖ ให้สูงขึ้นจากเดิมที่ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับเป็นจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตร ๗ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๖)

๓.๕ เพิ่มบทกำหนดโทษในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการ หรือการกระทำของบุคคลใด หรือไม่สั่งการ หรือไม่กระทำการอันเป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำของกรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใด ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย (มาตรา ๘ เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๖/๑) อนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ให้เหตุผลไว้ในบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญร่างพระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ไว้ว่าเป็นการกำหนดบทบัญญัติความรับผิดของผู้แทนนิติบุคคลโดยใช้แนวทางการใช้ถ้อยคำตามมาตรา ๑๕๘ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งได้มีคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๒/๒๕๕๖ วินิจฉัยแล้วว่าไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญฯ

๔. แก้ไขเพิ่มเติมให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมซึ่งเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ มีอำนาจเพิ่มขึ้น โดยให้มีอำนาจการออกกฎกระทรวงยกเว้นค่าธรรมเนียมและออกระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๙ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๗)

๕. ปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมตามบัญชีอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักร พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๐ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน (มาตรา ๑๐ แก้ไขเพิ่มเติมบัญชีอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติ)

๕.๑ เพิ่มอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติจากอัตราเดิมเป็นสองเท่า

๕.๒ เพิ่มค่าธรรมเนียมตามหลักการที่เพิ่มขึ้นตามร่างพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่ ค่าออกใบอนุญาตเป็นผู้ตรวจสอบเครื่องจักรเอกชน (ลำดับที่ ๕) ค่าออกใบอนุญาตเป็นผู้ตรวจสอบเครื่องจักรเอกชน (ลำดับที่ ๖) และค่าต่ออายุใบอนุญาตเป็นผู้ตรวจสอบเครื่องจักรเอกชน (ลำดับที่ ๗)

๕.๓ กำหนดค่าจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์เครื่องจักร (ลำดับที่ ๒) และค่าจดทะเบียนโอนสิทธิรับจ้างเครื่องจักร (ลำดับที่ ๑๐) โดยย้ายมาจากค่าจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเครื่องจักรที่ได้จดทะเบียนแล้วอย่างอื่น นอกจากจ้างหรือขายฝาก (ลำดับที่ ๖ เดิม)

๕.๔ ยกเลิกค่าจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเครื่องจักรที่ได้จดทะเบียนแล้วอย่างอื่น นอกจากจ้างหรือขายฝาก (ลำดับที่ ๖ เดิม) เนื่องจากได้นำไปกำหนดเป็นค่าจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์เครื่องจักร (ลำดับที่ ๒) และค่าจดทะเบียนโอนสิทธิรับจ้างเครื่องจักร (ลำดับที่ ๑๐)

๕.๕ ยกเลิกค่าขอหรือแบบพิมพ์ต่าง ๆ (ลำดับที่ ๗ เดิม)

นางวนิดา อินทรอำนวย / จัดทำ